

کانون پرورش فکری را دریابید

انجمن نویسندگان کودک و نوجوان در نامه‌ای خطاب به وزیر آموزش و پرورش، با ابراز نگرانی از وضعیت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان از او درخواست کرده است که احیای این کانون و بازگرداندن آن به جایگاه تأثیرگذار و خاطر‌سازش را کلید بزند. در بخشی از این نامه آمده است: «این سال‌ها با انتصاب مدیران ناآشنا با فرهنگ، هنر و ادبیات کودک و نوجوان، هدف، وظایف اصلی و جایگاه و پیشینه کانون پرورش فکری و غلبه‌ی گرایش‌های حزبی و سیاسی یا سلیقه‌های شخصی، نفس‌های این نهاد ارزشمند و پرتوان به شماره افتاده است.» از جمله مواردی که در این نامه به آن اشاره شده است، می‌توان به حالت تعطیل یا نیمه‌تعطیلی بسیاری از کتابخانه‌های (مراکز) کانون و فعالیت‌های پژوهشی آن، انتقال، بازنشستگی زود هنگام و تعدیل بسیاری از کارشناسان و مربیان مجرب و کارآمد، جذب افراد بدون سنخیت با کانون و کار با کودکان و ... اشاره کرد که انجمن نویسندگان کودک و نوجوان معتقد است، زنگ خطر اضحلال و بی‌اثر شدن این نهاد بزرگ، پراهمیت و دیرین را به صدا درآورده است.

جنجال بر سر «بچه زرنگ»

با انتشار خبری مبنی بر اکران فیلم سینمایی «بچه زرنگ» ساخته بهنود نکویی، هادی محمدیان و محمدجواد جنتی محصول مشترک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و گروه هنر پویا در سرزمین‌های اشغالی، واکنش‌های بسیاری از سوی منتقدان و اهالی سینما برانگیخته شد. تسنیم ضمن اعلام این خبر نوشت، با پیگیری‌های انجام‌شده مشخص شد، پخش‌کننده خارجی این فیلم که یک شرکت فرانسوی بوده، فیلم را به یک کمپانی مالزیایی فروخته، آن کمپانی نیز فیلم را به یک شرکت پخش‌کننده در سرزمین‌های اشغالی واگذار کرده و این شرکت بدون توجه به مبدأ و کشور تولیدکننده، با توجه به کیفیت بالای فیلم آن را ناخواسته در سرزمین‌های اشغالی اکران کرده است. شرکت پخش محصولات سینمایی با نام «رد کیب» در واکنش به جنجال ایجادشده تأکید کرد که یک شرکت فرانسوی که در کار توزیع فیلم شهرت دارد، این انیمیشن را از مالزی خریداری کرده است.

آغاز ونیز ۲۰۲۴

ونیز ۲۰۲۴ در حالی آغاز به کار کرده است که رونمایی از چند برند مهم از جمله فصل جدید «جوکر»، «بیتل جوس» و نخستین فیلم انگلیسی‌زبان پدر و آلودوار، تنها بخشی از جذابیت‌های قدیمی‌ترین جشنواره سینمایی جهان به حساب می‌آید. خیرآنانلین ضمن اعلام این خبر نوشت، «جوکر: جنون مشترک» نته‌ها خاطرات بسیار خوب ونیز پنج سال پیش و اکران جهانی آن را که بیش از یک میلیارد دلار به همراه داشت، تداعی می‌کند بلکه ماه‌هاست دوستداران سینما را در اشتیاق دیدن تقابل واکین فینیکس و لیدی گاگا، تشنه نگه داشته است. ونیز امسال همچنین قرار است از یک پدر و آلودوار متفاوت رونمایی کند؛ کارگردان مشهور اسپانیایی که در ۷۴ سالگی نخستین فیلم بلند انگلیسی‌زبان خود را ساخته است، همچنین تیم پرتون، ونیز ۲۰۲۴ را با «بیتل جوس» افتتاح کرده است. رقابت تنگاتنگ ونیز ۲۰۲۴ قرار است زیر نظر ایزابل هوپر به‌عنوان رئیس هیئت‌دوران ونیز امسال و هم‌راهانش به نتیجه برسد.

روایت خیر از میان خرابه در آوردن است

یادمانده‌ها زندگی نامه خودنوشت محسن وزیری مقدم است که با پنجه‌هایش نور را از لابه‌لای تاریکی بیرون کشیده

حسین گنجی

روزنامه‌نگار و منتقد تجسمی

«روژه باستید» در کتاب هنر و جامعه درباره عوامل شکل‌گیری آثار هنری می‌گوید: «در سر چشمه اثر هنری از یک سو محیط اجتماعی و ویژگی‌هایش وجود دارند و از سوی دیگر آفریننده اثر و شگرد خاص او در واکنش نشان دادن به انگیزه‌های اجتماعی که او در

آن می‌زید، تعیین‌کننده خواهند بود.» کتاب محسن وزیری مقدم، یادمانده‌ها، چاپ دوم که به مناسبت ۱۰۰ سالگی هنرمند توسط نشر نظر منتشر شده است، عین‌به‌عین یک نمونه مطالعاتی از شرحی متقن و دقیق از محیط اجتماعی هنرمند و شیوه مواجهه و واکنش او به آن است. محسن وزیری مقدم در دشوارترین بزنگاه تاریخی ایران به دنیا می‌آید، یعنی دهه ابتدای قرن چهاردهم و پایه‌های تمام تحولات ایران، یعنی از تمام مواجهه خون‌ریز و تلخ جامعه ایرانی با زندگی مدرن و جدال‌های جامعه جهانی پیش می‌رود و در زندگی

خود تمام وضعیت‌های دشوار را تجربه می‌کند. اما او قفوس‌وار از میان هر شرایط دشواری و هر آتش به‌پاشیده‌ای، سیاه‌وار بیرون آمده و به‌جای غرق شدن در فاجعه، آن را به یک انگیزه مضاعف برای یادگیری، خلق و پیشرفت بدل ساخته است.

او به معنای واقعی کلمه همان کرده است که ابراهیم گلستان در نامه به سیمین دانشور درباره تحلیلش از جامعه ایرانی و وظیفه آدمی اشاره کرده است. «آدم به معرفت شده آدم. آدم همیشه خیر از میان خرابه درآورده‌ست آدم از میان خرابه همیشه خیر درآورده‌ست. این جمله را هر جور هم بچرخانم معنای ثابتش نمی‌چرخد، معنای ثابتش عوض نخواهد شد.» محسن وزیری مقدم زندگی بسیار دشوار و در اوایل آن به‌معنای کامل زیستن در خرابه‌ای را تجربه کرد. شبیه به جایی که برای مدتی، زن پدرش مجبور شد در زندگی کند، یعنی یک انباری کوچک بدون پنجره، به ابعاد دومترونی در یک‌متر و نیم در شهر رضائیه که مدتی محل خدمت و ماموریت پدرش بود؛ در سال‌های اوج غرور و جوانی یعنی ۱۶ سالگی. در همان شهر تجربه بی‌پناهی، از خانه بیرون انداخته شدن، بیماری، اخراج از مدرسه و بسیاری دیگر را تجربه کرد. سال‌های پیش از آن هم به نحو دیگری دشوار بود. او همانطور که خود تیتز زده است، در میان گل و گل زندگی کرد، عنوانی که می‌توان بر حداقل دو دهه ابتدای قرن ۱۴ هجری شمسی گذاشت.

زندگی و زمانه محسن وزیری مقدم همگن و همگان با تاریخ پرفرازونشیب دهه‌های ۲۰، ۱۰ و ۳۰ پر از اتفاقات تلخ و تجربه‌های سخت و دشوار است. قحطی، جنگ، بیکاری، بی‌پولی، شرایط دشوار اجتماعی و خانوادگی، اما چیزهای کمی نیست که او در زندگی تجربه کرد. اما در نهایت از خود و از دل این ویرانه اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی چه چیزی بیرون آمد؛ همان که امروز می‌توان به شیوه مواجهه او با شرایط دشوار اجتماعی یاد کرد. محسن وزیری مقدم، مهم‌ترین هنرمند قرن چهاردهم هجری شمسی ایران است که در کتاب تحولات تصویری هنر ایران به‌تقل از غلامحسین نامی، بازگشت او از ایتالیا، در سال‌های دهه ۴۰ نقطه‌ای عطفی در آموزش اصول و مبانی هنر مدرن ایران محسوب می‌شود که تحولی اساسی در نگرش نسل‌های دوم و سوم هنرمندان نوگرایی ایران ایجاد کرده است.

آنطور که کریم امامی در «گال.. گال... گالری» روایت می‌کند، در نمایشگاهی در موزه هنر مدرن نیویورک آثار ۶۶ هنرمند با عنوان «دستاورد‌های تازه» به نمایش گذاشته شد که دو ایرانی؛ محسن وزیری مقدم و مارکو گریگوریان تنها ایرانی‌های آن جمع بودند. وزیری مقدم با اثر نقاشی شنی خود در این نمایشگاه حضور داشت. وزیری مقدم براساس عنوان همین نمایشگاه به عقیده من «یک دستاورد تازه»، همواره تازه و بدیع در هنر ۱۰۰ سال اخیر ایران است که همچنان به ابعاد متنوع و متکثر کارهای او و زمینه‌های اجتماعی برآمدن و تأثیرات عمیقی که از خود به‌جا گذاشت، کامل پرداخته نشده است.

روح و دال مرکزی کتاب «یادمانده‌ها»، روایت یک

را نوشت. در همان سال گفت‌وگوهای لویناس با فیلیپ نمو را مراد فرهادپور و صالح نجفی ترجمه کردند و بعدتر نیز علیا کتاب بسیار مهم «از وجود به موجود» را به فارسی بازگرداند؛ اثری که همان عنوان آن نشانگر تقابل لویناس با هایدگر است. هر چقدر هایدگر دلمشغول هستی‌شناسی بود و آنطور که بسیاری از مفسرانش نشان داده‌اند، رنج انسان‌ها و یهودیان برایش اهمیتی نداشت و آنطور که اینک در یادداشت‌های او آمده، حتی یهودیان را سزاوار «مرگ» نیز نمی‌دانست، لویناس برعکس دغدغه «دیگری» را دارد. به همین دلیل نیز به او «فیلسوف دیگری» لقب داده‌اند. بخشی عمده از این حساسیت فلسفی لویناس، به تجربه تلخی بازمی‌گردد که در قرن بیستم دید و چشید. هم رنج دیگران را دید و هم خود رنجی عظیم برد. برادرانش در جنگ کشته شدند و خود نیز چهار سال در اسارت آلمان‌ها بود. بعدتر درباره این سال‌ها چنین نوشت: «فقط یک سنگ محلی با زندانیان رفتار انسانی داشت. به‌نظر می‌رسید که آخرین کانتی در آلمان باشد».

شاید به‌واسطه مشاهده و تجربه چنین شرایط دهشت‌باری بود که تأمل فلسفی خود را معطوف بدین نکته کرد که چه چیزی جهان غرب را به چنین بحران اخلاقی و فاجعه‌رسوانکننده‌ای کشاند که ده‌ها میلیون انسان را طی جنگ‌های جهانی به کشتن داد؟ یکی از پاسخ‌های رایج به این پرسش که نزد عامه مردم نیز طرفدارانی فراوان داشت و دارد، وجود سیاستمداران دیکتاتور و تمامیت‌خواهی چون هیتلر است. لویناس اما فیلسوف بود و نمی‌توانست با چنین پاسخی قانع شود.

درباره هایدگر که در حال نوشتن آن بود، دست شست. بعدتر نیز اگر چه مقام فلسفی هایدگر را پاس داشت و «هستی و زمان» او را یکی از پنج کتاب بزرگ فلسفه غرب دانست، اما تردیدی در قضاوت خود نسبت به کنش هایدگر روا نداشت و به‌صراحت در این باره چنین نوشت: «می‌توان بسیاری از آلمانی‌ها را بخشید، اما گذشتن از چند آلمانی دشوار است. بخشیدن هایدگر نیز دشوار است.»

از نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ به تدریج ترجمه‌هایی از آثار لویناس به فارسی منتشر شد. گام اول تألیف درباره او را اما مسعود علیا در سال ۱۳۸۸ برداشت؛ وقتی «کشف دیگری با لویناس»

فیلسوف دیگری

امانوئل لویناس، فلسفه غربی از سقراط تا هایدگر را تمامیت خواه می‌داند

فرزاد نعمتی

خبرنگار گروه فرهنگ

نقد سنت متافیزیکی فلسفه غرب، به‌خصوص در قرن بیستم، با نام هایدگر گره خورده است و بسیاری او را مهم‌ترین منتقد متافیزیک می‌دانند. در ایران نیز بسیاری در نقد فلسفه غرب به هایدگر اقتدا می‌کردند و با زبان او به نزاع غرب می‌رفتند. با این همه امروزه می‌دانیم که نقدهایی بنیادین به هستی‌شناسی هایدگری نیز وجود دارد که لااقل برای مخاطبان ایرانی، برخی از آنها ناشناخته بودند. یکی از این ناشناخته‌ها، اندیشه امانوئل لویناس است؛ فیلسوفی لیتوانیایی که از قضا در دوره‌ای نیز تحت تأثیر هایدگر قرار داشت و بر مبنای اندیشه این متفکر آلمانی، به نقد اسناد هایدگر، هوسرل پرداخت، اما بعدتر به‌ویژه پس از فاش شدن همکاری هایدگر با نازی‌ها، رویکردی انتقادی در قبال او اتخاذ کرد و حتی از اتمام کتابی

معرفی کتاب

دیگری و صلح فراسوی ذات در اندیشه امانوئل لویناس

نویسنده: حامده راستایی
انتشارات: بوستان کتاب
قیمت: ۱۶۵ هزار تومان

